

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **P. Č.** proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 2010, čj. 2208/10, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2014, čj. 11 A 298/2011 – 67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 23. 8. 2010, čj. 2208/10, zrušila své předchozí rozhodnutí o určení advokáta k poskytnutí právní služby žalobci, protože vydáním usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 1947/10, pominuly důvody, pro které byl advokát žalobci určen.

2. Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji usnesením ze dne 22. 9. 2010, čj. 30 A 89/2010 – 9, postoupil místně příslušnému Městskému soudu v Praze.

3. Městský soud zastavil řízení usnesením ze dne 20. 3. 2014, čj. 11 A 298/2011 – 67, protože žalobce nezaplatil soudní poplatek za žalobu ve lhůtě stanovené soudem v usnesení čj. 11 A 298/2011 – 48.

II.

4. Žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesení městského soudu kasační stížností, ve které namítl, že předmětné usnesení je svévolným aktem, protože soud nezohlednil žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Městský soud nebyl vázán rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, čj. 4 Ads 41/2012 – 32, na který odkázal (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Pokud by kterýkoliv senát kteréhokoliv soudu vyslovil, že žádost o

osvobození od soudních poplatků se disponuje řízením, jednalo by se o „pitomost“, což stěžovatel není povinen soudu vysvětlovat.

III.

5. Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 – 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, ale pro samotné vedení sporu (viz např. rozsudek ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 – 13).

6. V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 1000 spisů, kde stěžovatel vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen během roku 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu téměř 400 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, přičemž z tohoto počtu jich bylo dosud vyřízeno, resp. rozhodnuto 392 (69 řízení bylo zastaveno, 51 věcí bylo odmítnuto, 186 zamítnuto, pouze ve 4 případech zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

7. Předmět sporu v nyní posuzované věci se neliší od mnoha předchozích řízení, v nichž stěžovatel podal žalobu proti České advokátní komoře a brojil proti rozhodnutí, kterým žalovaná zrušila rozhodnutí o určení advokáta k poskytnutí právní služby stěžovateli (srov. např. rozsudky ze dne 25. 3. 2014, čj. 2 As 106/2013 – 22, ze dne 7. 3. 2012, čj. 6 As 50/2011 – 82, nebo usnesení ze dne 14. 4. 2011, ve spojených věcech sp. zn. 6 Ads 25/2011, sp. zn. 6 Ads 26/2011 a sp. zn. 6 Ads 27/2011). Obdobně stěžovatel napadá také rozhodnutí žalované o určení advokáta, viz např. rozsudek čj. 2 As 45/2012 – 11, v němž Nejvyšší správní soud podrobně popsal pravidelný průběh soudního řízení vedeného stěžovatelem s žalovanou. Uvedeným řízením je společné, že stěžovatel pravidelně zpochybňuje místní příslušnost soudu či vytýká jiné domnělé formální nedostatky, které jsou pro řešení samotné podstaty sporu podružné.

8. Ani v posuzované věci tomu nebylo jinak. Stěžovatel podanou žalobu „rozhojnil“ o zjevně účelové návrhy na zahájení dalších řízení: (1) návrh na vyslovení neúčinnosti doručení usnesení čj. 30 A 89/2010 – 9 o postoupení žaloby místně příslušnému Městskému soudu v Praze Krajský soud v Brně zamítl usnesením ze dne 24. 1. 2011, čj. 30 A 89/2010 – 24, (2) kasační stížnost proti témuž usnesení Nejvyšší správní soud odmítl usnesením ze dne 27. 7. 2011, čj. 6 Ads 56/2011 – 39, (3) návrh na vyslovení místní nepřislušnosti městského soudu tento soud zamítl usnesením ze dne 1. 3. 2012, čj. 11 A 298/2011 – 55.

9. Žádost o osvobození od soudních poplatků podaná dne 6. 3. 2013 v řízení před městským soudem tak byla pouze dalším z řady obstrukčních nástrojů, které stěžovatel využívá k bezúčelnému prodlužování řízení a neodůvodněnému zahlcování soudní soustavy. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků případně také o ustanovení advokáta. Po zamítnutí těchto žádostí pak požádá o povolení splátek soudního poplatku nebo posečkání s jeho platbou, resp. o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi. Správní soudy však tyto žádosti zpravidla zamítnou z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčního přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 – 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 – 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Stěžovatel tak rozehrává písemný „ping pong“ se správními soudy, který prodlužuje soudní řízení o několik týdnů až měsíců. Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. též výše uvedenou statistiku o počtu zastavených řízení).

10. Jakkoliv se Nejvyšší správní soud neztotožňuje s městským soudem, že žádost o osvobození od soudních poplatků je návrhem, kterým se disponuje řízením, a který proto musí být podán v náležité formě podle § 37 odst. 2 s. ř. s., neshledal důvody, které by opodstatňovaly zrušení napadeného usnesení a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení. S ohledem na výše uvedené praktiky stěžovatele nelze jeho žádost o osvobození od soudních poplatků považovat za vážně míněný návrh, ale je třeba ji vyhodnotit jako šikanózní výkon práva s cílem vyvolat průtahy řízení, kterému soud může odepřít ochranu.

11. Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 – 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 – 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti lze rovněž připomenout rozsudek ze dne 30. 12. 2010, čj. 4 As 38/2010 – 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování občanského sdružení, založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst.

3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

12. Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití lze dovodit i v nyní posuzované věci – a toto rozhodnutí tedy nevede k budoucímu paušálnímu odmítnutí jakéhokoliv podání, jímž by se stěžovatel obracel na soud. Shora předestřený postup představuje pouze materiální korektiv formálního pojmání práva na soudní ochranu v souladu s principem ekvity (spravedlnosti) a bude vyhrazen zcela výjimečným případům, u nichž se běžný procesní postup bude jevit jako úplně neefektivní, a současně bude zcela zjevné, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. V tomto ohledu tedy bude třeba dbát zvýšené opatrnosti a pečlivě se seznámit se skutkovými i právními okolnostmi případu stejně jako v ostatních věcech.

13. Nadto žaloba podaná v posuzované věci byla zjevně bezúspěšným návrhem ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Vznesené žalobní námitky nemohly být *prima facie* důvodné, protože stěžovatel nezpochybnil důvod, pro který žalovaná rozhodla o zrušení určení advokáta. Tímto důvodem bylo ukončení řízení vedeného pod sp. zn. I. ÚS 1947/10 před Ústavním soudem, stěžovatel tedy právní pomoc pro předmětné řízení nadále nepotřeboval. Stěžovatel neuplatnil námitky, které by svědčily o dotčení jeho veřejných subjektivních práv, namísto toho zatěžoval řízení zjevně bezúčelnými návrhy, mezi které patřila i žádost o osvobození od soudních poplatků. Z těchto důvodů nemohla být zcela zjevně úspěšná ani kasační stížnost, v níž se stěžovatel domáhal, aby bylo pokračováno v řízení před městským soudem.

14. Nejvyšší správní soud nepochyboval, že stěžovatel byl při podání žaloby i kasační stížnosti opět veden pouze snahou vést „*spor pro spor*“ (srov. zejm. usnesení ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 – 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13, jímž ústavní stížnost stěžovatele odmítl), nikoliv snahou o ochranu svých subjektivních veřejných práv.

15. V souladu se zásadou hospodárnosti řízení Nejvyšší správní soud nepřistoupil k provedení standardních procesních úkonů, tj. nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a k předložení plné moci udělené jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Jak již bylo shora popsáno, předmětné výzvy obvykle neplní svůj účel a nevedou k řádné procesní přípravě řízení. Nejvyšší správní soud nepochyboval, že bezúčelný a zcela neefektivní postup by se opakoval i v posuzované věci.

16. Obdobný postup volí v případech opakujících se zjevně nedůvodných podání stěžovatele také Ústavní soud. Ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele v řízení o ústavní stížnosti vyslovil, že poučení o této povinnosti není nutno stěžovateli zasílat vždy v každém individuálním řízení, jestliže se tak stalo v identických případech předchozích. Pokud lze vycházet ze spolehlivého předpokladu, že dříve poskytnuté informace byly objektivně způsobilé stěžovatele zpravit o zásadě povinného zastoupení v řízení před Ústavním soudem, setrvání na požadavku vždy nového a totožného poučování by se jevilo jako formalistické a neefektivní (viz usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12, nebo výše zmíněné usnesení sp. zn. I. ÚS 1632/13, obdobně srov. usnesení ze dne

14. 11. 2012, sp. zn. III. ÚS 4255/12, ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 3748/12, nebo ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/12). Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že uvedené závěry lze vztáhnout i na poučování o povinnosti být zastoupen advokátem a povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel byl zdejší soudem poučen o těchto povinnostech nesčetněkrát, jejich existence si proto musí být nepochybně vědom.

17. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s.

18. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. května 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu